

NYERGES

ANDRÁS

a
falra hányt
borsó esete
az erkölcsi tőkével

KRONOSZ KIADÓ

Nyerges András

A falra hányt borsó esete
az erkölcsi tőkével

NYERGES ANDRÁS

A falra hányt borsó esete az erkölcsi tőkével

Esszék, glosszák, színrebontások

2010–2022

Kronosz Kiadó

Pécs, 2022

Jelen elektronikus kiadvány a Kronosz Kiadó gondozásában
2022-ben megjelent nyomtatott kötet változatlan kiadása

print ISBN 978-615-6339-55-3

pdf ISBN 978-615-6339-56-0

Névmutató: Tóth Adrienn

Olvasószerkesztő: Bellus Ibolya

© Nyerges András, 2022

© Kronosz Könyvkiadó Kft., 2022

Tartalom

Hol a fal a hátunk mögül?	7
Jobboldali köntörfal	10
Tudatlanságaim leltára	15
Pamfletek és kommandók	21
A kettészakítottság garanciái	26
Rebelliódömping	31
A falra hányt borsó esete az erkölcsi tőkével	36
Nonstop Trianon	41
Pikler és a hazaffyas köpködés	45
Reprint antiszemitizmus	52
Uszulási idő	55
Garancia kisembereknek	58
Budapest mint reklámplakát	61
Ki kell-e nyomni a fekélyt?	66
Nemzeti egység, parancsszóra	69
Tovább a legbiztosabb úton	75
Kis magyar rágalalmazástörténet	79
Bourbonok egy szájabefogott világban	87
Nyiszlett destrukció, keménykötésű tradíció	93
Önplágium Nyíró-ügyben	100
A „mégiscsak” magyar író	105
A kánonjog hazafias tremolója	111
Antifaszizmus mint népellenes, beteg tenyészet	120
Idegenrendészet és/vagy vagonkérdés	129
Egy pofon ismeretlen históriája	134
„Megtorlásban részesíteni szíveskedjék”	148

Rossz hírünk árfolyama	160
Pápább a papánál	173
Elhibázott, utópisztikus kísérletek	180
Heccek, vadászok, bértollnokok	191
Hóman, avagy az ítélet ítélete	198
Későbbi sorok a Hóman-szobor talapzatára	207
A korrupció epigonja	209
Jó igyekezetű gyűjtogatók és a feledés ponyvája	212
Archívumból passzívum?	217
Tagadók és másról beszélők	221
A szisztéma mint Damoklész-kard	224
A politikai kotyvalék	234
Mit nem csinálunk Magyarországból?	239
Mit rontottunk el?	247
Vásárfiát a kormánynak!	249
Mindegy mi, ha nemzeti	258
Csodavárás, leszakadás, kitessékelés	260
Rágalmak-e a tények?	271
Stop Apponyi	278
Figyelmezzünk a hivatásos devalválókra	289
A negyedik kurzus	295
Optimizmus szuronya, kormányhűség bajonettje	309
Egy kivételes államférfi	319
Honnan ismerős?	320
Hüllőkeltető, anno 1934	323
Csattan-e a válasz?	330
Morbus redivivus	336
Rögeszme és miazma	344
Az igazság rovására	386
Névmutató	391

Hol a fal a hátunk mögül?

Még élénken emlékszem a pillanatra, amikor (az akkoriban éppen szabadelvű) Magyar Hírlapban, 1993. június 19-én arról olvastam, hogy az MDF egyik képviselője, aki később átlépett Csurka MIÉP-jébe, név szerint Szilassy György, „Szálasi Ferenc esetleges rehabilitációjáról” nyilatkozott. Azért emlékszem rá, mert számomra akkor egy kicsit vége lett a világnak. Erre kellett a nagy változás, kérdeztem magamban, hogy „a nemzetvezető” rehabilitációja szóba kerülhessen? Már a rehabilitáció szó ilyen kontextusban történő használata is villámcsapásként ért. Kamaszkoromtól, vagyis az ötvenes évek második felétől hozzászoktam, hogy a koholt vádak miatt bebörtönzötteket, a konstruált perek áldozatait szokták rehabilitálni. Attól, hogy ezt valakik Szálásira is kiterjesztenék, hátrább került, sőt, szinte le is dőlt a fal, aminek én a hátamat nekivethettem. Az illúzióim addigra már úgyis sorra szétfoszlottak, kezdtem beletörödni, hogy közös többszörös (se legkisebb, se legnagyobb) nem létezik, részemről gyermeteg dolog volt a létét feltételezni. De abban szívósan reménykedtem, hogy vannak olyan negatívumok, melyeknek elutasításában egyek vagyunk, és vannak személyek, akik az osztatlan, közös gyűlölet tárgyai, akiknek szellemét senki sem kívánja újjáéleszteni, sem a hozzájuk fűződő tetteket átértékelni. Ez végső soron elég volt ahhoz, hogy biztonságban érezzem magam az 1989 utáni világban, a tagadás

is lehet közös nevező, azaz olyan fal, amelynek a hátunkat nekitámasztjuk, mielőtt elrugaszzkodnánk tőle. Ha ki-ki másfelé tart is, azt azért jó érzés tudni, hogy minden különbözőségünk ellenére van valami, ami közös bennünk: ugyanabból nem kérünk, akárki és akármiért tukmálná is ránk. Azt hittem, Szálasi neve éppen ilyesmi. Bármily eltérőek is az elképzeléseink a demokráciáról, ő azokba nem fér bele. Ehhez képest ért villámcsapásként, hogy a legelső demokratikus parlament egyik képviselője azt fejtegeti: „Szálasisal kapcsolatban érdemes volna megnézni, milyen bűnököt követett el tételszerűen, aztán ha esetleg egy olyan parlament lesz Magyarországon, amelyik úgy dönt, hogy neki megbocsát, hát bocsásson meg. Egyelőre még nincs olyan parlament.” Ez a szó, ez az egyelőre volt számomra a második sokk! Egyesek erre spekulálnak? Arra, hogy idővel lesz majd ilyen parlament? De akkor én hová kerültem, nem is demokráciába? Napokig, hetekig vártam, lestem, kívántam, hogy a Szilassy-nyilatkozatból legyen botrány, tiltakozzanak ellene, határolódjanak el tőle, azok, akiket ez az ember képvisel, kérjék ki ezt maguknak ország-világ előtt. Ezzel szemben se egyének, se párt, se testület nem szólalt meg. Semmi sem történt. Zűrös belső pártügyekről, nyilatkozási jogról esett némi szó, csak arról nem, hogy Szálasi ilyen összefüggésben történő emlegetése – túrhetetlen, elviselhetetlen. Kilépőjegy a demokráciából. Akadtak viszont, akik szerint én hangoztatok „intoleráns” véleményt, én vagyok az, akinek nem smakkol a szólásszabadság. Attól fogva rendszeresen dőltek le a hátam mögött annak a bizonyos falnak a darabjai. A Mein Kampf újrakiadása és kiadójának bíróság általi fölmentetése kapcsán némelyek a jobboldali sajtóban már azt is pedzegették, hogy „tulajdonképpen” Hitler sem volt olyan egyértelmű képlet, mint addig gondoltuk, és elkezdték „árnyalni” a képet.

Később azt kellett volna szó nélkül lenyelnünk, hogy kezdetét vette a fehérekülönítményes Prónay Pál ítéletének felülvizsgálata. Akkor megint (a jó ég tudja, hányadszor!) rádöbentem, hogy mennyire naiv vagyok, hiszen azt képzeltem: a kecskeméti, siófoki, orgoványi vérengzésekre a jobboldal is úgy tekint, mint önnön szegyenére, és még saját teoretikusaik sem tartják vállalható hagyománynak. Olykor, a jobboldal természetéről némelykor folytatott vitákban használtam is Orgoványt mint érvet, és emlékeztettem ellenfeleimet: végső soron az egész jobboldal egyazon alomból való, hacsak ezt ki nem kéri magának. Jólesett, ha vitapartnereim emiatt felhorkantak, mert így megint érzékelhettem a hátam mögött a közös falat. Ez szűnt meg 2010 óta. Én vagyok az ostoba, ha még mindig azt hittem, a fasiszta elmebajnak, a fröcsögő szadizmusnak is van egy határa. Bayer Zsolt, Orbán Viktor barátja, ama véleményének adott hangot, hogy amit Orgovány jelent, azt folytatni kellett volna, és – talán – kellene ma is. „Kun Béláék igazán megérdemelték volna, hogy az orgoványi erdőben végezzék, nyakig földbe ásva. Mert az orgoványi erdőben történtek rettenetesek voltak, de legalább érthetők. Ha tetszik, uraim, ha nem. Európa és a Nyugat örök szegylene, ahogyan Kun Béláékat befogadta, istápolta, és ahogyan felült az ocsmány propagandájuknak.” Egyszer, még 2002-ben, szatirikus rémlátomásként azt találtam papírra vetni, hogy ez a jobboldali hatalom még a végén hazahozatja és dísztemetésben részesíti Héjjjast, az egykori különítményest. Akkor többen siettek is megróni ezért, mondván, az efféle túlzások veszik el a baloldali mondanivaló hitelét. E kötet 2010 és 2012 között keletkezett írásai nem egyebek, mint annak tanúbizonyságai, hogy miként próbáltam azóta is folyamatosan résen lenni.

Jobboldali köntörfal

Még csak közeledtek a 2010-es választások, de mi tagadás, időszerűnek véltem, hogy emlékeztessenek rá: az *Új Nemzedék* 1919. szeptember 15-i vezércikke Milotay István tollából, a hatalomba készülő, akkor még be nem iktatott jobboldal nevében már az első mondattal eloszlatta azokat az illúziókat, amelyeket például a magyar püspöki kar 1919. augusztus 22-i szózata keltett a hívekben: „Álljon távol tőlünk minden bosszúvágy, megtorlás. Reakcióról, amely elnyomást, véres viszonzást és üldözést jelent, amely kínzókamrákért kínzókamrákkal, vörösterror helyett fehérterrorral fenyeget, közöttünk szó se essék.” Milotay cikke ehhez képest kijózanító őszinteséggel, köntörfalazás nélkül kimondta: „Leszámolást fogunk tartani. Olyat, amelyet a magyar újságírás története följegyezhet emlékezetül évkönyvébe.” Kifakadása elejét vehette a reklamációknak, ha netán valaki azzal állt volna elő, hogy a jobboldal társadalmi békét, megbocsátást, élhető országot, nyugalmat ígért, vagyis (a bekövetkezett fejleményekből ítélve) zsákba-macsskát árult. A „leszámolás” szót nem lehet csürni-csaverni, az bizony akkor se jelentett mást, mint ma. A polgári baloldal mégsem volt hajlandó észbe kapni, görcsösen ragaszkodott önnön illúzióihoz. Fölöttébb jellemző Bródy Ernő, szabadelvű törvényhatósági képviselő szóhasználata, amikor értetlenségének adott hangot, amiért „a mai demokratikus világban” (s ezen az 1920. május 18-án létező

közállapotokat értette) előfordulhat, hogy a jobboldal diktátumokkal dönt el megvitatandó kérdéseket.” Intő jel azonban Milotay fenyegetődzésén kívül is bőven akadt. A *Nemzeti Újság*, úgy is, mint „keresztény politikai napilap”, 1920. január 3-án *Amiből nem engedünk* címmel így számlálta elő, hogy mi az, ami következik: „Meg akarjuk tisztítani a közéletet, tehát nem engedünk a megtorlásból. Konszolidálni akarjuk az országot, tehát nem engedünk az internálásokból és kitoloncolásokból..” Mindez azért volt szükséges, mert a jobboldal korlátlan túlsúlyra számíthatott ugyan a Nemzetgyűlésben, mégis féltő volt, hogy a lehetséges szavazók közül sokan fásultság, mások félelem okán távol maradnak az urnáktól. A *Nemzeti Újság* motíválva próbálta győzködni olvasóit: „Ha semmi egyébért, csak amaz egy tényért, hogy a választásokon végképp elsüllyed a szociáldemokrata, liberális, szabadkőműves politika hajója, ezért is érdemes túlesni a választások nagy népitéletén.” Válgék becsületére a jobboldalnak, hogy a részleteket illetően sem csinált titkot abból, milyenek tervezi a jövőt. Az Ébredő Magyarok Egyesületének konferenciáján hangzott el az Ébredőknél elnöki, a Nemzetgyűlésben alelnöki tisztét betöltő Szmrecsányi György szájából, hogy „mi, a nemzet élő lelkiismerete, egyoldalú kedvezést követelünk!” (*Új Nemzedék*, 1920. szeptember 8.) Azt sem kendőzték, hogy milyen fajta leszámolást szeretnének. Zdravetz István püspök a jobboldal számára legkívánatosabb módot így nevezte meg: „addig nem lesz nyugalom, amíg a kormány irgalmatlanul nem gázol keresztül mindazon intézményen, gépen, emberen, mely a magyar sovinizmust lábbal tapodja.” (*Szózat*, 1921. március 15.) Igaz persze, hogy a jelző nem egészen eredeti: már Windischgraetz Lajosnak Horthyhoz intézett, 1919. június

20-i levelében is az állt, hogy „a mai viszonyok között egyes-egyedül következetes irgalmatlansággal lehet még megmenteni valamit az ország múltjából és jövőjéből”, és később Kenedy Géza vezércikke a *Szózat*ban ugyanezt a kifejezést használta, amikor egyrészt a maradék baloldal képviselőit „rothadási elemek”-nek, „a beteg ország excrementumai”-nak titulálta, másfelől azt fejtegette, hogy „ha a kormány nem lesz képes irgalmatlan kézzel megfékezni a kimúlt nemzetgyűlésen kezdett országrombolást, a választási urnák oly eredményt is adhatnak, ami Magyarország végromlásával egyet jelent.” Kenedy Géza félelme persze alaptalan volt, hiszen győzelmi esélye 1922-ben csakis a jobboldalnak lehetett, ő azonban, aki már a háború előtt is tapasztalt egyet-mást és tudta, hogy a jobboldal hajlamos (a cél érdekében persze) fütyülni a jogi normákra, veszélyt látott abban, hogy a baloldal ezzel szemben védekezni próbál, mint ahogy már be is jelentette: élni kíván a „joguralom, jogegyenlőség” jelszavával és „Jogvédő Irodákat” fog felállítani. Kenedy jó előre leleplezte őket: „nem jogot fognak védeni, hanem terrort fognak gyakorolni, a destruktív sajtó segítségével le fognak piszkolni minden becsületes törekvést, meg fogják hamisítani a népakaratot” – írta hónapokkal korábban. Gömbös Gyula és táborá se titkolta mélységes irtózatát a pártját béklyóba verő jogi normák iránt: „Akarunk egy erős kormányt – jelentette ki a Nemzetgyűlés 1922. július 24-i ülésén –, amely nem a jogi normák szerint, hanem a nemzet érdeke szerint cselekszik”. Jött a konszolidáció, és a jobboldallal kapcsolatos baloldali illúziók újraéledtek – pedig volt, aki figyelmeztessen rá, hogy a lényeg, ha olykor lappang is, változni nem változik. Ignóty 1925. február 22-én, a *Világ* hasábjain külföldön szerzett tapasztalataival próbálta szemlél-

tetni, hogy az éppen ügyeletes jobboldal minderről hogyan gondolkodik: „Nekem már a Kapp-puccs után, tehát öt éve megmondta Berlinben egy porosz mágnás, aki mint nyílt jobboldali, szöges ellentétben áll a demokrata birodalommal, megmondta, hogy ők nem értenek majd tréfát. Megtanulták a lágylelkűségből, amivel a reszpublika s a demokrácia önnön világnézetének vélt tartozni azzal, hogy a hatalomról lekerült kiváltságosok személyét, épségét, polgári jogait kímélje, megtanulták, hogy öngyilkos dilettantizmus nem végezni egész munkát. Ha mi kerülünk vissza, szólt nyugodt mosollyal, mi lövetünk és akasztatunk”. Igaz, a fehérterrorista atrocitások elmúltával a „lövetés” meg az „akasztatás” (egy időre) eltűnt a jobboldal szókincséből, de ha lehetett, kapva kaptak a példán, amit követendőnek éreztek. Főképp a jobboldal fiatalabb generációja érezte úgy, hogy lehetséges a hazánkban végbementnél radikálisabb jobboldali fordulat is. Rajniss Ferenc például egyik előadásában azt fejtegette, hogy „a mai fiatalságnak a túlzott meditálás és eszmegörgetés helyett dinamikusabbnak kellene reáakényszeríteni akarátát erre az országra!” (*Új Magyarország*, 1936. október 10.) E nemzedék másik jellegzetes figurája, Oláh György könyvet jelentetett meg *Órvezetőből diktátor, Hitler forradalma* címmel, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a magyarországi jobboldali radikalizmusnak cselekvési mintával szolgáljon. Megírta például, hogy amikor Hitlert (még a weimari köztársaság idején) tanúként idézték be bizonyos Wendt főhadnagy tárgyalására, ott nemhogy nem titkolta pártjának terveit, de a bírósági tudósítók füle hallatára kijelentette: „Ha hatalomra kerülünk, azonnal megalakulnak a nemzetiszocialista rögtönítélő bíróságok, és majd gurulnak a fejek!” Amikorra Oláh könyve (1935-ben) megjelent, Hitler már

két éve hatalmon volt, a jobboldali olvasók úgy érezhették, a jobboldali fordulat sikerreceptjét kapták kezükbe. A baloldal azonban erre is, ahogy Ignotus aggályaira, csak legyintett, ahogy annak jelentőségét sem fogta fel (holott saját lapjaiban is olvashatta), mi minden eshet meg „ebben a demokratikus világban”: Hitler például 1933. szeptember elsején, a Nürnberg melletti Zeppelin-mezőn szintén nem árult zsákbamacskát, amikor közölte: „A nemzetiszocializmus végleg és örökre átvette a hatalmat. Nem ismer többé szavazást, nem ismer pártokat és nem ismer választásokat.” A baloldal azért továbbra is abban a hitben ringatta magát, hogy a jobboldallal – kompromisszumok árán – szót lehet érteni. Aztán saját bőrén tapasztalhatta, hogy téved, s volt abban valami törvényszerű, hogy ezeket az illúzióit megint Rajniss Ferenc tépte szét. Ő nemcsak visszautasította a baloldali ábrándozást, de azt is bejelentette, hogy a jobboldal kizárólag az ultimátumok nyelvét ismeri: „A baloldal hisztériás, megfélemlített egységkövetelése nem kápráztatja el a jobboldalt. Nekünk hiába süvöltik, hogy tartsunk össze, mert éppen most nem akarunk összetartani. A békéről már nem tárgyalunk. A békét majd mi diktáljuk, s a feltételek elfogadása kötelező lesz...” (*Új Magyarország*, 1938. október 16.) De ne szólj szám, nem fáj fejem: fél szóval se állítom, hogy mi is erre számíthatunk.

Ezeket a 2010 és 2022 között keletkezett írásokat az *Élet és Irodalom*, a *Népszava*, a *168 Óra*, a *Népszabadság*, a *HVG*, a *Mozgó Világ*, valamint a *Galamus.hu* segítette nyilvánosságra. *Rögeszme és miazma* című opusom ebben a kötetben jelenik meg először.

Névmutató

- Ábrányi Kornél 194
Ady Endre 27, 28, 46, 79, 112,
161, 172, 300, 301
Albach Vilmos 152
Ambrus Zoltán 323
Andaházi-Kasnya Béla 204
Andor József 298
Andrássy Gyula 75, 96, 146,
152, 170, 192, 234, 243
Andréka Károly 67
Ángyán Béla 66
Antal István 158, 265
Apponyi Albert 43, 44, 163,
172, 278, 280, 281, 283–286
Apponyi György 72, 200, 264,
266, 385
Apponyi Károly 73, 263
Asbóth János 192–195, 330
Aulard, Alphonse 146
Avarffy Elek 111, 112, 132
- Babits Mihály 28, 29, 302
Bach, Alexander 336–338
Bajcsy-Zsilinszky Endre 121,
124, 125, 260, 261, 264, 267
Bajza József 296
Baky László 157
Balanyi György 180
Baldwin, Stanley 260
Balogh Sándor 125
Baltazar Dezső 82
- Bánffy Miklós 181
Bangha Béla 22, 63, 112, 257
Baranyai Lipót 126
Barbusse, Henri 23, 36–38
Barcza György 136, 137, 143,
144
Bárdossy László 32
Baross János 141, 182
Bartha József 117
Bartha Miklós 46, 47, 65, 160,
249, 250, 251, 256, 257, 340
Bartók Béla 358
Bary József 52, 53
Basch, Victor 146
Baumgarten Ferenc Ferdinand
218
Bayer Zsolt 9
Beck Lajos 324, 325
Békés Márton 301, 308
Bem József 290
Benczúr Gyula 95
Benedek Elek 115, 256
Benedek István 343
Benedek Lajos 214
Beniczky Ödön 163, 280
Beöthy Ödön 289, 297
Beöthy Ákos 253
Beregfy-Berger Károly 19
Berzeviczy Albert 26–28
Bethlen István 64, 72, 81,
134–146, 167, 168, 171, 241,

- 261, 262, 268, 269, 281, 282,
285, 333
- Bezerédi István 297
- Bezerédi László 289
- Bibó István 41, 222, 348
- Bíró (Blau) Lajos 112
- Bíró Zoltán 315
- Björnson, Bjönsterne 79, 160,
161
- Blauba postatiszt 59
- Bodor Aladár 134
- Boldizsár Iván 125, 186, 187
- Boross Péter 133, 148, 149, 150
- Bosnyák Zoltán 83, 164, 345
- Bozóky Lajos 18, 35
- Böss Fülöp 84
- Böszörményi János 98
- Böszörményi Zoltán 153
- Brender Bernhard 132
- Brender Izsó 132
- Bródy Ernő 10, 339
- Bródy Sándor 112
- Buber, Martin 218
- Buchinger Manó 200
- Budaváry László 130
- Buza Barna 146
- Cholnoky Jenő 94
- Concha Győző 335
- Courths-Mahler, Hedwig 116
- Czibor János 123
- Csaba Lajos 16, 17
- Csánky Dénes 203
- Csányi László 290
- Csányi Vilmos 224
- Császár Elemér 26, 28, 218, 303
- Császár Ferenc 247, 296
- Csató Pál 296
- Csécsy Imre 77
- Csengery Antal 212, 214
- Csernoch János 58
- Csévi Gaál József 99
- Csiszár Béla 270
- Csók István 94
- Csonka Emil 18, 96, 98, 99
- Csurka István 7
- Dánér Béla 331
- Darányi Ferenc 309
- Darányi Kálmán 309
- Darvas József 317, 348–355,
358–361, 365, 366, 368,
370–376, 385
- Darwin, Charles 174, 177–179
- Dehmel, Richard 218
- Dessewffy Emil 75
- Dessewffy Gyula 262, 342, 382
- Devecseri Gábor 317
- Dobó Katalin 99
- Domanovszky Sándor 236
- Dózsa György 28
- Dövényi Nagy Lajos 53
- Dreyfus, Alfred 43
- Drozdy Győző 164
- Dulin Jenő 315
- Eckhardt Tibor 204, 261, 267
- Edschmid, Kasimir 218
- Elek Artúr 94
- Endre László 149, 152, 153
- Entz Géza 179
- Eötvös József 232, 233, 330
- Erdei Ferenc 85, 127, 349
- Erdélyi József 100, 118, 153,
240

- Erdős Renée 115
 Erlanger Viktor 192, 193
 Ernst, Pau 218
 Esterházy Péter 301, 344
 Esztergályos János 282
- Fagyejev, Nyikolaj 321
 Falk Miksa 215
 Faludy György 165
 Faragó Bálint 349
 Faragó László 352, 366
 Faragó László (pedagógiai szakíró) 226
 Farkas István 67, 138
 Farkas Mihály 361
 Fazakas János dr. 17
 Fehér Lajos 126
 Féja Géza 166, 357–359
 Fejtő Ferenc 358, 387
 Fekete György 168
 Feleky Géza 171
 Fényes László 164
 Fenyő Miksa 27
 Ferdinandy Gyula 130
 Ferenc József, I. 197, 292
 Festetics Domonkos 245
 Feuchtwanger, Lion 23
 Fiala Ferenc 16, 77
 Fischer, Rudolf 167
 Fogarasi Béla 349
 Forinyák Géza 213
 France, Anatole 79
 Francia Kiss Mihály 172
 Frank, Bruno 218
 Friedrich István 67, 129, 130
 Fülöp Zsigmond 178, 179
 Füst Milán 303, 304
 Füstös Zoltán 96, 98
- Gábor Andor 38
 Garay Alajos 212
 Garami Ernő 338
 Garibaldi, Giuseppe 213
 Gáspár Jenő 119, 303
 Gáspár Zoltán 183, 358, 387
 Gerencsér István 59
 Gergely Győző 340
 Gereőffy Géza 239
 Giesswein Sándor 163, 339
 Gobbi Hilda 323
 Goda Gábor 383
 Gombocz Zoltán 105
 Göbbels, Joseph 102, 330, 353
 Gömbös Gyula 12, 25, 69–72, 109, 131, 142, 181, 182, 240, 241, 262–265, 268, 269, 332
 Göndör Bertalan 107
 Göndör Ferenc 256
 Görcsöni Dénes 299, 304
 Gratz Gusztáv 131
 Griger Miklós 267, 268
 Grillparzer, Franz 76
- Gyulai Pál 214
- Hajdók János 175
 Halász Sándor 383
 Haller István 51, 59, 60
 Hámori László 355, 360
 Harden, Max 218
 Hass és Deutsch 254, 255
 Hatvany Lajos 294
 Hegedüs György 285
 Hegedüs Tamás 42
 Héjjas Iván 9, 106, 130, 171, 172, 280
 Henry alezredes 43

Héra Zoltán 120
 Herczeg Ferenc 79, 113–116,
 161, 300
 Hermann Ottó 253
 Hevesi András 311, 314
 Hevesi Sándor 323
 Hitler, Adolf 8, 13, 14, 22, 56,
 89, 98, 107, 204, 207, 334,
 335, 345
 Holló Lajos 249, 251, 253
 Holtzspach és fiai 255
 Hóman Bálint 103, 198–207,
 225–227, 232, 306, 323, 324,
 327
 Homonnay Tivadar 276
 Horthy Miklós 11, 58, 127, 181,
 283–285, 319
 Horthy Miklós, ifj. 126
 Horváth Andor 17, 344
 Horváth Imre 188
 Horváth József 365
 Horváth Márton 124, 221
 Horváth Mihály 330
 Horváth Zoltán 146, 221, 352,
 359, 374, 375
 Hubay Kálmán 33, 83, 169

 Ignotus Hugó 12, 14, 29, 89–92
 Ignotus Pál 358, 384, 386–388
 Iklódy Szabó Edit 18
 Ilosvay Lajos 300
 Illyés Gyula 63, 85, 168, 315,
 355, 378–384
 Imre Sándor 232
 Imrédy Béla 32, 63
 Inkey Kálmán 292
 Irányi (Halbschuh) Dániel 290
 Ivánka Oszkár 254

 Jablonkay Gábor 297
 Ják Sándor 354
 Jakab István 209
 János Pál, II. 177
 Janovics András 311
 Jaross Andor 62, 108, 150, 246
 Jehlicska Ferenc 50
 Johst, Hanns 311–313
 Jókai Mór 47, 48, 194–196, 213,
 297, 298, 337
 Jósika Miklós 298, 346
 Jourova, Vera 334
 József Attila 306, 309, 358, 359,
 387
 Justh Iván 135, 138, 143, 145
 Justus Pál 352, 375

 K. Havas Géza 24, 358, 387
 Kádár János 42, 370
 Kállay Miklós 205
 Kállay Tibor 139
 Kampis János 95, 96, 99
 Kapp, Wolfgang 13
 Karinthy Frigyes 21, 52, 303
 Károlyi Gyula 272
 Károlyi Mihály 28, 41, 42, 136,
 161, 162, 279, 356
 Kárpáti Aurél 76
 Kassák Lajos 38, 269, 305, 306,
 383
 Kecskeméthy Aurél 193, 337,
 338
 Kecskeméthy Győző 50
 Keglevich Béla 192
 Kelemen Gyula 126
 Kemény Gábor 335
 Kemény Zsigmond 292, 336,
 346

- Kémeri Nagy Imre 203
 Kenedy Géza 12, 278, 300
 Kerekes Béla 33
 Kerényi Imre 111–113, 115,
 117, 118, 168
 Kerepeszki Róbert 228
 Keresztes-Fischer Ferenc 274
 Kernstok Károly 385
 Kerr, Alfred 218
 Kertész Miklós 240
 Keszi Imre 123
 Kéthly Anna 189, 276, 277
 Kézai Simon 105
 Khuen-Héderváry Sándor 48
 Király György 80
 Király István 228, 294
 Királyi Pál 212
 Kiss Ferenc 100, 327, 328
 Kiss János 121, 125
 Kiss József 294
 Klebelsberg Jenő 238
 Klebelsberg Kuno 234–238, 323
 Kóbor Tamás 49, 313
 Kocsis Vince 300
 Kodály Zoltán 385
 Kolosváry-Borcsa Mihály 25,
 52, 53
 Kolozsi László 357
 Kopré József 365
 Korvin Ottó 40
 Kósa Sándor 292
 Kossuth Lajos 290–293
 Kosztolányi Dezső 301, 302
 Kovács Ernő dr. 35
 Kovács Gyula 238
 Kovács Imre 125, 126, 350, 379,
 380
 Kovarcz Emil 366
 Kozma Miklós 68
 Köpösdý Dezső 46–50
 Kőszegi László 94
 Kövér László 295
 Krenner Miklós (Spectator) 91
 Krúdy Gyula 117, 254, 303
 Kun Béla 9, 339
 Kunder Antal 149
 Kunfi Zsigmond 236
 Kuypers, Julien 271–273, 276
 Ladányi Andor 205
 Ladányi Béla 162
 Landau Izsák 164
 Léber János 302
 Leffler Béla 165
 Lendvai István 63, 112, 302,
 305, 316
 Lengyel Sándor 155
 Liljekranz, Signe 165
 Lincoln, Abraham 213
 Liszt Nándor (Lisztiusz) 52
 Lonkay Antal 212–215
 Losonczy Géza 185, 314, 316
 Lőte Éva 98
 Lukács György 80, 162, 217,
 218, 236, 350, 359, 360, 374
 MacDonald, Ramsay 260
 Macsvanszky (Macsvanin),
 Maxim 337
 Madách Imre 297
 Madzsar József 179
 Makay Miklós 124–128
 Makkai János 62, 63
 Makoviczky Dusán 161
 Málnási Ödön 150
 Mann, Heinrich 23, 218

- Mann, Thomas 23, 218, 311
 Márai Sándor 71, 72, 117, 220,
 221, 307
 Marjay György 98
 Markos Gyula 50
 Maróthy-Meizler Károly 151,
 158, 334
 Marschalkó Lajos 16
 Martinovics Ignác 293
 Marton Béla 265
 Martonyi János 188
 Matolcsy Mátyás 149, 158
 Mattyasovszky Kornél 16, 34,
 244–246
 Maugsch Gyula 98
 Maupassant, Guy de 311
 Mécs László 118
 Medvés-Medikó István 68
 Megerle, Karl 246
 Méhely Kálmán 280
 Méhely Lajos 25
 Meskó Zoltán 245
 Mikszáth Kálmán 191, 298
 Milotay István 10, 11, 107, 127,
 128, 134, 304, 305, 311, 312,
 333, 345
 Miskolczi Ágost 82, 165, 332
 Molnár (Neumann) Ferenc 112
 Molnár Erik 358
 Molnár Ferenc 166
 Molnár Lajos 307
 Molnár Miklós 123, 316, 320,
 321
 Molotov, Vjacseszlav 349
 Moltke, Helmuth von 269
 Mónus Illés 121, 352
 Moór Gyula 228, 229, 342
 Móricz Zsigmond 26, 304, 305,
 310, 385
 Moutet, Marius 138, 146
 Munkácsi József 274
 Mussolini, Benito 17, 98, 107,
 134, 145, 333
 Nádaskay Lajos 296
 Nádosy Imre 139, 140
 Nagy András 327
 Nagy Emil 341
 Nagy Ferenc, ifj. 382
 Nagy Lajos 109
 Nagy Miklós (ürögdi) 298
 Nagy Péter 300, 304
 Nagy Töhötöm 365
 Nagy Vince 138, 146
 Nagyatádi Szabó István 58
 Nagyószy Miklós 151
 Németh B. Tódor 339
 Németh László 221, 348
 Németh Szilárd 217
 Nyáry Pál 289, 293, 297
 Nyékhegyi István 77
 Nyerges András 87, 206
 Nyíró József 100–102, 104, 116,
 118
 Nyisztor Zoltán 61, 302
 Obersovszky Gyula 385
 Ódry Árpád 323, 325–327
 Oláh György 13, 32, 100, 103,
 118, 152, 333, 351
 Olasz Sándor 97, 98
 Orano, Paolo 311
 Orbán Viktor 9, 31, 61, 160, 170,
 239, 240, 242, 243, 245, 319

- Ortutay Gyula 109, 228, 230
 Orzechowski, Miroslav 177
- Ölvedi János 32
 Ősi Antal 335
- P. Ábrahám Ernő 116
 Páger Antal 100
 Pákh Albert 215
 Pakots József 238
 Palágyi Menyhért 178
 Pálffy Albert 293
 Pálffy György 126
 Pálffy Sándor 57, 58, 60
 Pallavicini György 140
 Palló Imre (képviselő) 205
 Pándi Pál 294
 Pap Ignác 295
 Parragi György 165, 184, 189,
 219, 361, 366, 370, 372, 373,
 379, 382
- Pataky Ferenc 24
 Paul-Boncour, Joseph 138
 Pázmándy Dénes 195, 290
 Pekár Gyula 42, 43, 116, 117,
 168, 218, 323
 Perczel Mór 290
 Pesthy Pál 143
 Pethő Sándor 121, 235–237
 Petőfi Sándor 247, 248, 287,
 289, 293, 294, 296, 297
 Petrichevich Horváth Emil 210
 Petrichevich Horváth Lázár
 247, 296
 Petrovác Gyula 324
 Petrovics Elek 203
- Peyer Károly 204, 210, 271, 272,
 274, 276, 281
 Pfeiffer Zoltán 85
 Pikler Emil 67
 Pikler Gyula 45–51, 146
 Pintér Jenő 297
 Pintér Júlia 240
 Pioch, Georges 38
 Platz Bonifác dr. 174
 Pokorni Zoltán 225
 Polányi Aladár dr. 67
 Polónyi Géza 252
 Pór Bertalan 94, 95
 Pósa Lajos 114
 Potoczky Kálmán dr. 333
 Pozsonyi Ádám 23
 Prohászka Ottokár 25, 57, 76,
 77, 80, 81, 113, 166, 297, 331
 Prónay Pál 9
 Propper Sándor 138
 Pulszky Ferenc 289, 297
- Rajniss Ferenc 13, 14, 107, 109,
 167, 227, 230, 232, 242, 244,
 245
 Rákosi Jenő 79, 114, 299, 330
 Rákosi Mátyás 42, 170,
 185–187, 342, 366, 370, 385
 Rakovszky István 210
 Rakovszky Iván 66, 67
 Rapcsányi László 205
 Rassay Károly 261, 266, 269,
 280
 Reisinger Ferenc 267
 Remarque, Erich Maria 23
 Renan, Ernest 232
 Révai József 85, 113, 121, 122,
 123, 125, 126, 170, 184, 217,

- 230, 232, 317, 348–352,
355–360, 364, 365, 368,
371, 374–378, 386
- Réz Mihály 331
- Rezessy Zoltán 226
- Ribbentrop, Joachim von 349
- Rippl-Rónai József 94, 95
- Rolland, Romain 36–40
- Romsics Ignác 135
- Rónai Zoltán 136
- Rosenberg, Alfred 244
- Rózsa András 274
- Rumbold Attila 280
- Rupert Rezső 138, 163
- Russell, Bertrand 80
- Salamon Ferenc 194
- Salló János 109, 110
- Salzer Izidor 133
- Sándor Kinga 239
- Sándor Pál 280
- Sarkadi Imre 366
- Sárközi Sándor 67
- Sasata Nándor 367
- Sassy Árpád 75, 318
- Sauerwein, Jules 81, 141
- Scheiber Hugó 95
- Schlüsser Károly 59
- Schmitt Pál 100
- Schmitt, Carl 243
- Schnitzer Ferenc 57, 59
- Schnitzler, Artur 23
- Schöpflin Aladár 29
- Schwarzenberg, Félix 75
- Scitovszky Béla 67
- Scopes, J. T. 175
- Sebestyén Gyula 116
- Semjén Zsolt 173, 174, 176,
177, 179
- Seton-Watson, Robert William
136
- Sigray Antal 72, 73, 261, 262, 266
- Simonyi-Semadam Sándor 43
- Sinclair, Upton 23
- Sinka István 118
- Sokorópátkai Szabó István 339
- Somlay Artúr 385
- Somlyó Zoltán 109
- Somogyváry Gyula 307
- Sulner László 170
- Sulyok Dezső 135, 170, 204, 362
- Supka Géza 88, 125
- Szabó Dezső 115, 116
- Szabó Károly 105
- Szabó Lajos Ödön 364
- Szabó László 188
- Szabó Lőrinc 313
- Szabó Mihály 105
- Szabó Pál 85
- Szabó Zoltán 121, 382
- Szabóky Jenő 276
- Szakács Árpád 296, 301, 320
- Szakály Sándor 129, 133, 150
- Szakasits Árpád 379, 381
- Szálasi Ferenc 7, 8, 18, 31, 33,
35, 53, 97, 98, 169, 206, 240,
329, 363, 366
- Szalay Imre 254, 255
- Számadó Ernő 242
- Szapáry Gyula 195
- Szász Károly 301
- Szász Zoltán 40, 162, 163
- Széchenyi György 385
- Szekfü Gyula 116, 200

- Szemák István 298
 Szent-Györgyi Albert 229
 Szép (Schön) Ernő 112
 Szigeti József 231, 232
 Szigligeti Ede 213
 Szilágyi Dezső 255
 Szilágyi Lajos 280
 Szilassy György 7,8
 Szimonov, Konsztantyin 321
 Szinyei-Merse Pál 94
 Szirmai István 288
 Szmrecsányi György 11, 388
 Szomory (Weisz) Dezső 112
 Szöllősi Jenő 206
 Szőnyi István 94
 Szörtsey József 141
 Sztálin 128
 Szvatkó Pál 357
- Tabouis, Genevieve 83
 Tahy Endre 47
 Takaró Mihály 301
 Tallós Móricz Lajos 97, 98
 Tamási Áron 101
 Táncsics Mihály 293, 297
 Tarnóczy Gusztáv 195
 Tasnádi Nagy András 327
 Tavares, Rui 189, 190
 Teleki Pál 131, 141, 182–184,
 201
 Tisza István 41, 93, 94, 95, 161,
 169, 178, 339–341
 Tisza Kálmán 191, 197
 Tobler János 276
 Toldy István 338
 Toller, Ernst 23
 Tolnai Gábor 230
 Tolsztoj, Lev 161
- Tormay Cécile 112–116, 119,
 165, 307
 Tóth Béla 49
 Töreky Géza 235
 Török Árpád 243
 Trencsényi-Waldapfel Imre 230
 Tucholsky, Kurt 23
 Turchányi István 65
 Túri Béla 341
 Tusk, Donald 334
- Ugron Gábor 253, 280
 Ulain Ferenc 265, 275
 Ullein-Reviczky Antal 32, 169
 Uy Károly 308
- Vadász Lipót 339
 Vajda János 216
 Vajta Ferenc 34, 152
 Vansittart, Robert 186
 Varjas Sándor 80
 Várkonyi Zoltán 326
 Vásáry István 228
 Vásáry József 73
 Vasek Ernő 59
 Vass Gyula 200
 Vastag Andrea 299, 300
 Vasvári Pál 289, 297
 Vaszary János 94
 Vázsonyi Vilmos 140, 280
 Veres Péter 85, 122, 222
 Vértes György 360
 Vida Ildikó 66, 67
 Vida Károly 291–294, 330
 Vihar Béla 133
 Villon, Francois 311
 Vizi Sándor 99
 Vörösmarty Mihály 296

- Wass Albert 100, 113, 116, 118
Weissenbacher Endre 250–252,
255
Weisz Gyula 153
Wekerle László dr. 106
Wekerle Sándor 255, 256
Weltner Jakab 274, 275
Wendt, Hans Friedrich 13
Werbőczy István 342
Werfel, Franz 23
Widffy Dénes 180
Windischgraetz Lajos 11, 139,
140, 287, 288, 290
Windischgraetz, Alfred 292,
293
Wlassics Gyula 48
Wolff Károly 25, 64
Wöhler, Otto 19
- Zádor István 95
Zadravetz István 11, 141
Zakar Ferenc 57
- Zámbory Antal 16, 99
Zeőke Antal 282, 283
Zerffi Gusztáv 296
Zichy Géza 179
Zichy János 261
Zichy Nándor 45
Zichy-Ferraris, Emanuel 192,
193, 195
Zilahy Károly 214–216
Zilahy Lajos 105, 108, 109,
Zita Maria Adalgunda Antónia
Jozefa Lujza, IV. Károly
király felesége 59
Zoltvány Irén Lajos 298, 303, 305
Zoványi Jenő 224
Zulawsky Andor 114, 118
Zweig, Stefan 23
- Zsdanov, Andrej Alexandro-
vics 121, 171
Zsolt Béla 120, 313, 370, 371,
373, 378

Nyerges András művei

- Emberi hitben (versek, 1963)
Fanyar tükör (versek, 1965)
Holnemvolt (versek, 1967)
Jó vér (regény, 1968)
Valaki győzött (versek, 1970)
Magam ellen (versek, 1976)
A kapu (kisregény, 1979)
Magyar filmek mozija (filmkritikák, 1982)
Az ördög győz mindent szégyenleni (dráma + versek, 1983,)
Szigorúan bizalmas történet (regény, 1985)
Magyar fakír (szatírák, 1988)
Félvadregény, az ifjú Tariménes újabb utazásai((regény, 1988)
Magyar parádé (regény, 1990)
Mumus, magyar lekvárban (korrajz, tárcákban elbeszélve, 1992)
Balhit balhét terem (cikkek, 1994)
Esték a körmönfonóban (válogatott és új versek, 1996)
Jobb- vagy Balkánaán (szűrőpróbák, 1998)
Senkiföldje: irodalom (szűrőpróbák, 1999)
Színrebontás (istenkáromló oknyomozások, 2003)
Rendes ország, kétféle történelem (színrebontások, 2005)
Voltomiglan (regény, 2002, 2007, 2010)
Tévelygések kora (regény, 2009)
A barátságshédélgő (regény, 2010)
A negyvenesek pavilonja (regény, 2012)
Háztűznéző (regény, 2013)
Makó szomszédja Jeruzsálem (esszék, 2014)

Reciprok (regény, 2016)

Színünk és viszályunk (esszék, 2016)

Bitorló a skatulyában – P'árt pour P'árt (2018)

KBP (regény, 2019)

Családi fantom és más történetek (2020)

Mimikrik évada, avagy katyvasz minden mennyiségben (2021)

A Kronosz Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

A Kronosz Kiadó a Szakkiadók Társulásának tagja,
könyveink elektronikusan elérhetők, olvashatók és kereshetők
az Arcanum Adatbázis Kiadó által létrehozott

www.szaktars.hu

adatbázisban

Kiadja a Kronosz Könyvkiadó Kft., Pécs

Felelős kiadó a kft. ügyvezetője

Felelős szerkesztő: Erőss Zsolt

Nyomdai előkészítés, olvasószerkesztés: Tóth Adrienn

Korrektúra: Bellus Ibolya

www.kronoszkiado.hu

